

Reflexions

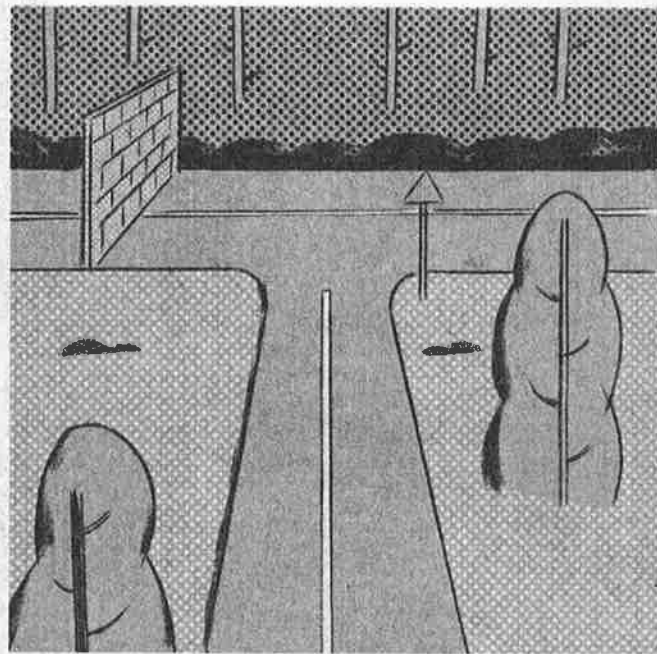
TRIBUNA

Aire nou a la política catalana

L'esquerra europea gairebé s'ha extingit com a esquerra, però pot ressuscitar

JORDI BORJA

GEOGRAF, URBANISTA I DIRECTOR DE POSTGRAU DE LA UDC

GABI BELTRÁN

No hem perdut res si assumim que tot ho hem perdut". Cortázar constatava l'extinció de les lluites revolucionàries armades de l'Amèrica Llatina. L'esquerra europea, inclosa la nostra, s'ha gairebé extingit com a esquerra, com a portadora d'un projecte alternatiu a uns models polítics i socioeconòmics que estan en crisi i que ens porten al desastre. La segona derrota consecutiva de la socialdemocràcia sueca sembla que serà l'acte de defunció de la socialdemocràcia clàssica, com fa un quart de segle va passar amb el comunisme.

La dreta sempre reforça l'extrema dreta quan se situa en el seu camp. I la conversió de la socialdemocràcia en social-liberalisme consolida en l'opinió pública que no hi ha alternativa a un sistema econòmic insostenible ambientalment, injust socialment, miserable culturalment i corruptor políticament. La malversació de recursos és inherent a la lògica del benefici capitalista; la pobresa i les desigualtats socials es multipliquen a escala global; la humanitat esdevé més egoista i violenta en mancar esperances i objectius col·lectius, i les institucions de la democràcia representativa es desacrediten cada dia més. ¿Hi ha gaires joves al nostre país que s'entusiasmen amb els partits polítics?

En aquest panorama apareixen elements interessants i positius. No parlarem de la il·lusió independentista –un sentiment mobilitzador que per ara no troba expressió política unificadora ni capacitat de forçar una negociació amb el Govern de l'Estat–, sinó de l'esquerra *no socialista*.

Acaben de sortir dos llibres que indiquen el final d'una etapa i l'inici d'una altra. El primer és de dos historiadors excel·lents i rigorosos, Carme Molinero i Pere Ysàs, professors de la UAB, i es titula *Els anys del PSUC. El partit de l'antifranquisme (1956-1981)*. I el segon, *Ecologia i economia*, és d'un polític en exercici que es revela com un intel·lectual (orgànic, en el sentit gramscian, o *engagé*, en terminologia Sartre).

El llibre d'Ysàs i Molinero analitza un procés relativament breu, 25 anys de la història de Catalunya, però intens, el que ens va portar a la democràcia. Un procés que va tenir un motor a Catalunya amb influència a tot Espanya en l'emergència d'una societat civil que va esdevenir societat política, expressada per l'Assemblea de Catalunya, la unitat dels partits democràtics, la força dels moviments socials (CCOO, associacions ciutadanes i de barri, moviments intel·lectuals i universitaris, Unió de Pagesos, etc.) i els pronunciaments

El PSUC va ser eurocomunista, partidari de la democràcia abans que existís el terme

Joan Herrera no reclama vells principis, en proposta de nous, és un indicatiu de resurrecció

progressivament coincidents d'institucions i entitats econòmiques, professionals i culturals. En aquest març, un març coherent va haver-hi una columna vertebral: el *partit*, no calia dir res més, era el PSUC. Un partit que va ser eurocomunista, és a dir partidari de la democràcia, abans que existís el terme; que a partir del 1956 va promoure "la reconciliació nacional", obrerista i catalanista; que va unir en el seu si "les forces del treball i de la cultura", i que malgrat la clandestinitat i la repressió va practicar una política audaç de "sortir a la superfície". El llibre ho explica amb detall, amb molta informació, i ens presenta un quadre viu d'una societat catalana en moviment i la política d'un partit que progressa fins a l'èxit

i l'autodestrucció. El PSUC legal se suïcida, amb el 20% dels vots, no viu el present com una victòria, molts dels seus militants tenen sentiments de frustració i derrota. Una lluita fratricida entre els seus quadres posa fi "al partit de l'antifranquisme". El PSUC va morir aleshores. Però en política els morts ressusciten.

El llibre de Joan Herrera és, esperem-ho, un indicatiu de resurrecció. No és un retorn al passat, és una proposta de futur que recolza en els valors morals i l'audàcia pràctica del passat. No reclama vells principis, en proposta de nous. Ofereix un projecte d'esquerra que articula el vell combat del treball contra el capital amb el compromís de preservar el futur immediat mitjançant la socialització dels recursos bàsics per a la vida, l'aigua, el foc (l'energia), l'aire i la terra. En un moment de descrèdit dels partits, la gestió delicada de canvi de líder es va fer amb elegància i sentit solidari de la responsabilitat. Ara una persona que no és membre d'aquest partit no pot deixar d'agrair aquesta entrada d'aire fresc en l'ambient enrurit de la política.